

Sygn. akt I PK 174/19

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa P. M.
przeciwko Przedsiębiorstwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w T.
o zapłatę premii,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 października 2020 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 marca 2019 r., sygn. akt III APa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 14 marca 2019 r. rozpoznając apelację pozwanego Przedsiębiorstwa (...) S.A. z siedzibą w T. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 3 kwietnia 2018 r., zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego na rzecz powoda P. M. kwotę 8.872 zł, oddalając powództwo w pozostałym zakresie (pkt 1) oraz oddalił apelację pozwanego w pozostałej części (pkt 3).

Od powyższego wyroku powód wywiódł skargę kasacyjną zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w zakresie oddalającym jego roszczenie ponad zasądzoną wyrokiem kwotę i oddalającym jego apelację. Skarżący podniósł zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego: (-) art. 65 k.c. i 76 k.c. w związku z art. 300 k.p. i § 5 ust. 1b oraz § 11 ust. 1 umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2012 r., przez błędną ich wykładnię polegającą na przyjęciu, że wskutek uchylenia przez zarząd

pozwanej uchwały nr (...)/2012, co nastąpiło uchwałą nr (...)/2014 z dnia 30 grudnia 2014 r., powód skutecznie i zgodnie z prawem pozbawiony został prawa do premii kwartalnej, co za tym idzie, bez podjęcia przez zarząd pozwanej uchwały w przedmiocie przyznania premii kwartalnej, powód nie mógł domagać się wypłacenia kwartalnych premii za okres od 1 stycznia 2015 r.; (-) art. 42 k.p. w związku z art. 9 § 1 k.p., przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że pozbawienie powoda prawa do premii kwartalnej nie wymagało zastosowania wypowiedzenia zmieniającego w formie pisemnej, a co za tym idzie, że do pozbawienia powoda prawa do premii kwartalnej przewidzianej w § 5 ust. 1b umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2012 r. nie ma zastosowania wymóg wynikający z § 11 ust. 1 tej umowy. Wskazując na powyższe zarzuty, wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona w zakresie podniesionych w niej zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Zdaniem skarżącego, prawo do premii kwartalnej w przypadku osiągnięcia przez pozwaną zysku netto zostało zagwarantowane powodowi w umowie o pracę, tj. w § 5 ust. 1 b powołanej umowy, w której wyraźnie wskazano, że powód otrzymywać będzie wynagrodzenie składające się między innymi z kwartalnej premii z wypracowanego przez pozwaną zysku i netto, którego jedynie wysokość i szczegółowe warunki określać winna uchwała zarządu pozwanej. Według skarżącego, uchwała zarządu pozwanej nr (...)/2012 z dnia 29 czerwca 2012 r. nie określała wysokości należnej powodowi na podstawie umowy o pracę premii kwartalnej - wysokość i szczegółowe warunki wypłaty premii kwartalnej wynikało z otrzymanego przez powoda od pozwanej odrębnego pisma datowanego na dzień 29 czerwca 2012 r. Treść uchwały nr (...)/2012 wskazywała jedynie, że wysokość należnej powodowi premii kwartalnej określonej umową o pracę uzależniona będzie od całkowitego zysku netto Działu Robót (...). Ponadto skarżący wywodził, że skoro prawo do premii kwartalnej wynikało z treści zawartej pomiędzy stronami umowy o pracę, to zmiana treści postanowień odnoszących się do zmiennego

składnika wynagrodzenia, jeśli zmiana ta miała nastąpić na niekorzyść powoda (jako pracownika), wymagała zachowania wypowiedzenia zmieniającego, zwłaszcza że w § 11 ust. 1 umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2012 r. strony wyraźnie zastrzegły, iż wszelkie zmiany umowy wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania

kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci

naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazała istnienia powołanej przesłanki przedsądu.

Przedmiotem toczącego się postępowania sądowego była ocena pozbawienia powoda prawa do premii. Sądu Apelacyjnego ustalił, że strony w umowie o pracę w § 5 ust. 1b zgodnie przyjęły, iż premia kwartalna będzie wypłacana powodowi na warunkach określanych uchwałą zarządu. Tym samym strony ustaliły, że premia kwartalna z wypracowanego zysku netto jest należna dopiero, gdy zarząd podejmie uchwałę o wysokości i warunkach jej przyznania. Brak takiej uchwały, po uchyleniu mocy prawnej uchwały zarządu nr (...)/2012 uchwałą zarządu nr (...)/2014, skutkowało pozbawieniem powoda podstaw do przyznania premii kwartalnych za rok 2015. Zdaniem Sądu, na mocy uchwały zarządu nr (...)/2014 pozwana, jako pracodawca powoda, podjęła skuteczną prawnie decyzję o zaprzestaniu premiowania osób w niej wymienionych. Do pozbawienia powoda prawa do kwartalnej premii w rozumieniu § 5 ust. 1 b umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2012 r. nie ma zastosowania wymóg wynikający z § 11 ust. 1 tejże umowy, dotyczący formy pisemnej dla zmiany i wypowiedzenia umowy o pracę. (k. 5 uzasadnienia).

Z powyższego wynika, że Sąd odwoławczy prawidłowo zbadał i wyjaśnił konsekwencje przyjęcia przez pozwaną uchwały zarządu nr (...)/2014, skutkującej pozbawieniem powoda podstaw do przyznania premii kwartalnych za rok 2015., w tym przedmiotem oceny Sądu były wszystkie okoliczności podniesione przez powoda. Czyni to nieprawdziwą tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Godzi się zauważyć, że wykładnia oświadczeń woli (art. 65 k.c.) jest zagadnieniem ze sfery faktów. Odnosząc się do sposobu motywowania przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy stwierdzić, że sprowadza się ona w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżący kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.